

Effects of the Development Competency Research for Registered Nurses

Mantana Jirakangwan, M.N.S.

Sawitree Sarapon, M.N.S.

Department of Nursing, Sisaket Hospital, Sisaket, Thailand

ABSTRACT

- Background** : Nursing research is very important in order to generate new knowledge and can be used as intervention to improve the quality of nursing practice. Registered nurse must be developed nurse research competency in order to improve knowledge on research process. Nurse can develop productivity in nursing research. The results of research can be implemented of nursing practice.
- Objective** : To examine the effects of a training course for develop routine work to research (R to R) on registered nurses' knowledge and Competency Research.
- Study design** : Quasi-experimental research one group pretest-posttest
- Method** : The subjects consisted of 51 registered nurses who were trained in the research project for develop routine work to research, Sisaket Hospital during July 2010 to June 2022. The research instruments composed of : 1) Demographic Data Form 2) The registered nurse's Knowledge of Research Scale 3) The registered nurse's Competency Research making Scale. 4) A handbook guide to answer the Professional nurse's Competency Research making Scale. The process of this study was 1. Planning and preparation 2. Applied to practice (action) and 3. Review and evaluation. Data were analyzed using descriptive statistics and Paired t-test.
- Results** : The research results revealed that: 1) the knowledge score of registered nurses after receiving the training course were statistically significant higher than before the training course at the level of .001. and 2) the competency research making score of registered nurses after receiving the training course were statistically significant higher than before the training course at the level of .001. There were 37 research papers in this project.
- Conclusions** : The training course in develop routine work to research (R to R) for registered nurse helps nurse to gain knowledge as well as understanding about research process and enhance competency research making so it should be used as a teaching learning method personnel organization.
- Keywords** : Development, Competency research, Registered nurse

ผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ

มัณฑนา จิระกังวาน, พย.ม.

สาวิตรี สารพล, พย.ม.

กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

บทนำ : การวิจัยทางการพยาบาลเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างยิ่งในการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ พยาบาลวิชาชีพจึงต้องมีการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย เพื่อให้มีความรู้ในกระบวนการวิจัย สามารถผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ และนำความรู้ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาผลของการอบรมหลักสูตรพัฒนานักวิจัยจากงานประจำสู่งานวิจัยต่อความรู้และสมรรถนะด้านการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดกลุ่มเดียววัดก่อน-หลัง (quasi-experimental research one group pretest-posttest)

วิธีการวิจัย : กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R จำนวน 51 รายดำเนินการระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบประเมินความรู้ด้านการวิจัย 3) แบบประเมินสมรรถนะด้านการทำวิจัย และ 4) คู่มือสำหรับการตอบแบบประเมินสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยคือ 1. ขั้นตอนเตรียมการและวางแผน 2. ขั้นตอนปฏิบัติโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพัฒนานักวิจัยจากงานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research; R to R) 3. ขั้นตอนประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบที (paired t-test)

ผลการวิจัย : พบว่าภายหลังการอบรมคะแนนความรู้ด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสมรรถนะด้านการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพภายหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กลุ่มตัวอย่างสามารถสร้างงานวิจัยได้ 37 เรื่อง

สรุป : การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R ซึ่งประกอบด้วย การอบรมกระบวนการวิจัยและการฝึกปฏิบัติการทำวิจัย 4 ระยะ สามารถเพิ่มความรู้ด้านการวิจัยและเพิ่มสมรรถนะด้านการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพได้ ผู้บริหารสามารถนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพไปใช้ในการอบรมบุคลากร และกระตุ้นให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การพัฒนา สมรรถนะด้านการวิจัย พยาบาลวิชาชีพ

บทนำ

การศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ทางการพยาบาลเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของแผนยุทธศาสตร์การบริการพยาบาลที่พยาบาลตลอดจนหน่วยงานบริการพยาบาลจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบริการพยาบาลอย่างเหมาะสม⁽¹⁾ อันจะส่งผลให้ผู้รับบริการและสังคมโดยรวมได้รับการตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพรวมทั้งได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) สภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัยเป็นสมรรถนะหนึ่งที่สำคัญของพยาบาลวิชาชีพ⁽²⁾ ซึ่งการวิจัยทางการพยาบาลเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างยิ่งในการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ องค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการเป็นความรู้ที่ได้ผ่านกระบวนการสืบสวนอย่างมีเหตุผลตามหลักของวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry) และนำมาใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาล (Evidence Based Practice in Nursing) ให้มีคุณภาพได้⁽¹⁾ ผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล⁽³⁾

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการวิจัยเพื่อสร้างนักวิจัยที่ผ่านมาพบว่างานวิจัยทางการพยาบาลยังมีน้อยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยการสร้างองค์ความรู้ยังเป็นการเน้นตามกรอบทฤษฎีหรือทดสอบทฤษฎีที่อยู่บนพื้นฐานความรู้เดิม (theory-based research) มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่อยู่บนพื้นฐานการปฏิบัติหรือในบริบทที่เป็นจริง (practice-based

research) ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนางานวิจัยจากการปฏิบัติจึงเป็นเรื่องสำคัญ⁽⁴⁾ การศึกษาของนฤมล อารยะพิพัฒน์โดยจัดอบรมเรื่องการพัฒนาสมรรถนะทักษะการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ แบบบรรยายทฤษฎีอย่างเดียว 2 วัน สามารถทำให้สมรรถนะทักษะการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น⁽⁵⁾ สอดคล้องกับการศึกษาของกุลวดี อภิชาติบุตร และสมใจ ศิริกมล ที่พบว่า การได้รับการศึกษาอบรมมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ⁽⁶⁾

จากการรวบรวมข้อมูลผลงานคุณภาพและงานวิจัย จากหน่วยงานที่สังกัดกลุ่มการพยาบาล ปี 2552 - 2553 พบว่ามีงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าพยาบาลมีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยน้อย เมื่อสำรวจความต้องการพัฒนาด้านงานวิจัยจากพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 26 หน่วยงาน ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 พบว่า ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำวิจัย จำนวน 21 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 86.77 และเมื่อทบทวนการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลศรีสะเกษที่ผ่านมาพบว่า พยาบาลมีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยน้อย แม้ว่าจะได้ผ่านการอบรมกระบวนการวิจัยเบื้องต้น ซึ่งเป็นการอบรมหลักสูตร 3 วัน ปัญหาที่พบคือ หลังการอบรมผู้วิจัยทำวิจัยตามความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง ไม่มีการติดตามให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาขณะทำวิจัย ขาดการกระตุ้นและติดตามผลสำเร็จของการทำวิจัย บางคนไม่สามารถทำวิจัยได้สำเร็จบางคนไม่ได้พัฒนางานวิจัยซึ่งเหตุผลส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุจากความซับซ้อนในกระบวนการวิจัยและการวางแผนการวิจัย ทีมผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงานด้านการวิจัยและนวัตกรรม กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ

มีความเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย เป็นเรื่องที่สำคัญและต้องเร่งดำเนินการ จึงได้ ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย ของพยาบาลวิชาชีพขึ้นโดยการอบรมหลักสูตร พัฒนานักวิจัยจากงานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research; R to R) เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพ เกิดการพัฒนาตนเองด้านความรู้และการวิจัย มีความสามารถในการทำวิจัย สามารถนำผลลัพธ์ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบริการพยาบาลอย่าง เหมาะสมตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของ ผู้รับบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการอบรมหลักสูตรพัฒนา นักวิจัย R to R ต่อความรู้และสมรรถนะด้านการ ทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ โดยเปรียบเทียบคะแนน ความรู้ด้านการวิจัยและคะแนนสมรรถนะด้านการ ทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังได้รับการอบรม

สมมติฐานการวิจัย

พยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการอบรมหลักสูตร พัฒนา นักวิจัยจากงานประจำสู่งานวิจัย (R to R) มีคะแนนความรู้ด้านการวิจัยและคะแนนสมรรถนะ ด้านการทำวิจัยภายหลังการอบรมสูงกว่าก่อนได้รับ การอบรม

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดกลุ่มเดียว วัดก่อน-หลัง (quasi-experimental research one group pretest-posttest) กลุ่มตัวอย่างเป็น พยาบาลวิชาชีพที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรพัฒนา นักวิจัย R to R ตามโครงการวิจัยเพื่อพัฒนางาน ประจำสู่งานวิจัยโรงพยาบาลศรีสะเกษ ปีพ.ศ.2554 ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 ถึง เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554 จำนวน 51 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยโดยการ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและฝึก ปฏิบัติทำวิจัยโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการ ทำวิจัย จะส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยการอบรมเชิงปฏิบัติ การตามหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R4 ระยะ มีเนื้อหาประกอบด้วย การสร้างองค์ความรู้ด้าน การวิจัยการออกแบบงานวิจัย และการเขียนแบบ เสนอโครงร่างวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์/การใช้สถิติเพื่อการวิจัย การนำเสนอ ข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัยและบทความ วิชาการเพื่อเผยแพร่ข้อมูล ร่วมกับการฝึกปฏิบัติ การทำวิจัย โดยวิทยากรให้คำปรึกษาและแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาในทุกขั้นตอนของการ ทำวิจัยอย่างต่อเนื่องไปจนถึงระยะเวลาการประเมินผล ซึ่งเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าอบรมได้ อย่างเหมาะสม จะทำให้พยาบาลวิชาชีพได้รับ ประสพการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยที่ถูกต้อง ส่งผล ให้มีความรู้และสมรรถนะด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้น สามารถผลิตผลงานวิจัยได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการและวางแผน

1.1 สร้างแบบสำรวจและสำรวจความ ต้องการพัฒนาด้านของพยาบาลวิชาชีพ

1.2 รวบรวมข้อมูลการทำวิจัยของ พยาบาลวิชาชีพที่สังกัดกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ ในปี พ.ศ.2552 - 2553

1.3 จัดประชุมคณะกรรมการวิจัย และนวัตกรรม กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ

สำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ด้านความต้องการอบรมกระบวนการวิจัยเบื้องต้น

1.4 ระดมสมองทบทวนสภาพการณ์การพัฒนาศรณะดานการวิจัยในรูปแบบเดิม และวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น

1.5 ทีมผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรม นำเสนอแนวคิดการพัฒนาศรณะดานการวิจัยสำหรับพยาบาลวิชาชีพ ผ่านความเห็นชอบของรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล เสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีสะเกษ เพื่อขออนุมัติการดำเนินงาน

1.6 จัดการประชุมระหว่างทีมผู้วิจัยและวิทยากร เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบการพัฒนาศรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ

1.7 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัยจากการศึกษาเอกสารบทความตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลแบบประเมินระดับความรู้ดานการวิจัยแบบประเมินสรณะดานการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพและคู่มือสำหรับการตอบแบบประเมินสรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ปีพ.ศ. 2553 - 2554

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

เครื่องมือการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินระดับความรู้ความสามารถดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ แบบประเมินสรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพและคู่มือสำหรับการตอบแบบประเมินสรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ. 2553 - 2554 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

จากการศึกษาเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1

การหาความเชื่อมั่น (reliability)

ทีมผู้วิจัยนำเครื่องมือการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลแบบประเมินระดับความรู้ความสามารถดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ แบบประเมินสรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ และคู่มือสำหรับการตอบแบบประเมินสรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ ปีพ.ศ. 2553 - 2554 ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 ราย นำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินระดับความรู้ดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ และแบบประเมินสรณะดานการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพเท่ากับ .99 และ .99 ตามลำดับ

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ

2.1 หลังจากได้รับหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย โรงพยาบาลศรีสะเกษ และได้ทำการพิทักษ์สิทธิ์แก่กลุ่มตัวอย่างแล้วทีมผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินความรู้ดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ และแบบประเมินสรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.2 อบรมเชิงปฏิบัติการโครงการวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยเพื่อพัฒนาศรณะดานการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ มีเนื้อหาดังนี้

ระยะที่1 การสร้างองค์ความรู้ดานการวิจัยการออกแบบงานวิจัย และการเขียนแบบเสนอโครงร่างวิจัยระยะเวลา 2 วันหลังสิ้นสุดการ

อบรม ให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาโครงร่างวิจัยวิจัย

ระยะที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์/การใช้สถิติเพื่อการวิจัย ระยะเวลา 2 วันหลังสิ้นสุดการอบรม ให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 การนำเสนอข้อมูล และการเขียนรายงานการวิจัยและบทความวิชาการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลระยะเวลา 2 วันระยะนี้ผู้เข้ารับการอบรมวิจัยนำเสนอผลการวิจัย วิทยากรวิพากษ์และให้ข้อคิดเห็น และเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงงานวิจัยให้ถูกต้องและสมบูรณ์

ระยะที่ 4 การเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และการนำเสนอผลงานวิชาการระยะเวลา 2 วันในระยะนี้กลุ่มตัวอย่างปรับปรุงงานวิจัยให้สมบูรณ์

2.3 ในระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้ง 4 ระยะ กลุ่มตัวอย่างดำเนินการทำวิจัยตามกระบวนการวิจัยทางการพยาบาล หรือความต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลโดยมีวิทยากรติดตามนิเทศ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่กลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่อง

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการอบรม โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินความรู้ด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ และแบบประเมินสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ

3. ขึ้นประเมินผล

3.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ

3.2 ทีมผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่

ร้อยละ 3.2.2 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านการวิจัยและคะแนนสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังการอบรม ใช้สถิติทดสอบที (paired t-test)

ผลการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษโดยการอบรมหลักสูตรพัฒนานักวิจัยจากงานประจำสู่งานวิจัย (R to R) นำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 98.0) มีอายุระหว่าง 30-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 47.1) โดยมีอายุเฉลี่ย 40 ปี ตำแหน่งงานปัจจุบันเป็นพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการมากที่สุด (ร้อยละ 70.6) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 72.5) มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด (ร้อยละ 88.2) มีประสบการณ์เคยได้รับการอบรมวิจัย ร้อยละ 74.5 มีประสบการณ์การทำวิจัย ร้อยละ 52.9 และไม่เคยทำวิจัย ร้อยละ 47.1 ส่วนการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลและงานในหน้าที่ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 74.5) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (n=51)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	2	3.9
31 – 40 ปี	24	47.1
41 – 50 ปี	23	45.1
มากกว่า 50 ปี	2	3.9
เพศ		
หญิง	50	98.0
ชาย	1	2.0
ตำแหน่งงาน		
หัวหน้าหอผู้ป่วย	13	25.5
พยาบาลวิชาชีพ	36	70.6
ตำแหน่งอื่นๆ	2	3.9
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	37	72.5
ปริญญาโท	10	19.6
กำลังศึกษาปริญญาโท	4	79.0
ระยะเวลาปฏิบัติงาน		
ปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป	45	88.2
ปฏิบัติงาน 5 ปี – ต่ำกว่า 10 ปี	5	9.8
ปฏิบัติงาน 3 ปี – ต่ำกว่า 5 ปี	1	2.0
การได้รับการอบรมการวิจัยที่ผ่านมา		
เคย	38	74.5
ไม่เคย	13	25.5
ประสบการณ์การทำวิจัย		
เคย	27	52.9
ไม่เคย	24	47.1
การนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลและงาน ในหน้าที่		
ปฏิบัติเป็นประจำ	10	19.6
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	38	74.5
ไม่เคยปฏิบัติเลย	3	5.9

2. เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านการวิจัย และสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ ก่อนและหลังการอบรม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ ชนิด 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (paired t-test) พบว่า

2.1 ภายหลังการอบรมกลุ่มตัวอย่างมี ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านการวิจัยสูงกว่าก่อนได้รับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ภายหลังการอบรมกลุ่มตัวอย่างมี ค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะด้านการวิจัยสูงกว่าก่อน ได้รับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านการวิจัยและค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะด้านการวิจัยของ พยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังการอบรม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ชนิด 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน(n=51)

ตัวแปร	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D		
คะแนนความรู้ด้านการวิจัย	21.67	18.26	40.63	16.28	-15.78	<.001
คะแนนสมรรถนะด้านการวิจัย	15.33	14.61	33.59	14.16	-15.28	<.001

p<.001

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R มีคะแนนความรู้ด้านการวิจัยภายหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และคะแนนสมรรถนะด้านการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพภายหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001(ตารางที่ 1) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างสามารถสร้างงานวิจัยได้ 37 เรื่อง

ผลการทดลองดังกล่าวสนับสนุนกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ที่ว่าเมื่อทีมผู้วิจัยทำการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ โดยการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพัฒนานักวิจัย RtoRซึ่งในระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 ระยะ กลุ่มตัวอย่างได้รับการสอน การให้คำปรึกษา และการชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยวิทยากร

ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัย ทำให้สามารถ ทำวิจัยได้เป็นผลสำเร็จ นอกจากนี้การศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ด้านการวิจัยและสมรรถนะ ด้านการทำวิจัยของพยาบาลวิชาชีพสูงกว่าก่อน อบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001อธิบาย ได้ว่าเมื่อพยาบาลวิชาชีพผ่านกระบวนการอบรม ตามหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R แล้วทำให้ พยาบาลวิชาชีพมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และมีสมรรถนะด้านการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้นผลการ ศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของกุลวดี อภิชาติบุตร และสมใจ ศิระกมล⁽⁶⁾ ที่พบว่า การได้รับการศึกษา อบรมมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะของพยาบาล วิชาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล อารยะพิพัฒน์⁽⁵⁾ ที่พบว่าการจัดหลักสูตร การฝึกอบรมรูปแบบการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ

ระเบียบวิธีวิจัยที่ครอบคลุมในทุกขั้นตอนต่างๆของกระบวนการวิจัย สามารถทำให้สมรรถนะทักษะการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R สามารถนำไปใช้ในการเพิ่มสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพได้

2. ผู้บริหารโรงพยาบาล สามารถนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ ไปใช้ในการอบรมบุคลากร และกระตุ้นให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ

2. ศึกษาเปรียบเทียบผลของการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของบุคลากร โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการตามหลักสูตรพัฒนานักวิจัย R to R กับการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยรูปแบบอื่น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนายแพทย์ชาย ชีระสุด อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีสะเกษและนายแพทย์อุดมเพชรภูวดีผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีสะเกษขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.จีระศักดิ์ เจริญพันธ์ ผศ.ดร. วีระศักดิ์ สืบเสาะ และดร.ประภาพร สุวรรณ์ชัย วิทยากรในการอบรม ขอขอบพระคุณ ดร.สมหมาย คชนาม ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำในการปรับปรุง

งานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณทีมงานวิจัย โรงพยาบาลศรีสะเกษและพยาบาลวิชาชีพผู้ให้ความร่วมมือในการวิจัยจนสามารถสร้างผลงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. วิไลพรรณ สมบุญตนนท์.บทความวิชาการ : การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลกับการวิจัย. [ออนไลน์].2552.[26ตุลาคม2553];เข้าถึงได้จาก :URL:<http://www.bcnc.ac.th/it/news2.php?id=5>
2. ศิริพร ชัมภลิต. สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ. [ออนไลน์]. 2556. [16 ตุลาคม 2556]; เข้าถึงได้จาก :URL:<http://www.nu.msu.ac.th/newsin/news2008/6life.pdf>.
3. วิภาดา คุณาวิกติกุล. การวิจัยเชิงผลลัพธ์ทางการพยาบาล. พยาบาลสาร 2548;32: 1-6.
4. สำนักงานพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. ยุทธศาสตร์การบริการระดับประเทศ ฉบับปีพ.ศ. 2551-2555. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ); 2550.
5. นฤมล อารยะพิพัฒน์. การพัฒนาสมรรถนะทักษะการวิจัยและพัฒนาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพศูนย์บำบัดรักษาเยสพิตติขอนแก่น. [ออนไลน์]. 2553.[16 ตุลาคม 2556] ; เข้าถึงได้จาก :URL:<http://www.kkdtc.go.th/center/images/fbfiles/files/r4.pdf>
6. กลุ่ดดี อภิชาติบุตร, สมใจ ศิริกมล. สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ. พยาบาลสาร 2548;32: 7-23.